

תרגום (עמוד 2) חסון

ס"ד

מקורות לשיעור בתפארת ישראל

1. פחד יצחק, יו"כ, מאמר ד

"הנה בחצר המלך... ישנם כאלה שנתמנו על תפקיד קל בעל ערך פחות, וישנם כאלה שנתמנו על תפקיד מסובך, שכל מעמדו של המלך תלוי בו... הבדל הערך העיקרי שיש בין השר ובין העבד הוא במקום הנגיעה של פעולתם. שפעולתו של השר... נוגעת בעיקרי הנהגת המלכות, בעוד אשר העבד... נוגע הוא בפרט קטן של קרן זווית בחצר המלכות..."

2. רש"י, דברים ל', י"ט

"אמר להם הקב"ה לישראל, הסתכלו בשמיים שבראתי לשמש אתכם, שמא שינו את מדתם, שמא לא עלה גלגל חמה מן המזרח והאיר לכל העולם... הסתכלו בארץ שבראתי לשמש אתכם, שמא שינתה מידתה, שמא זרעתם אותה ולא צמחה, או שמא זרעתם חיטים והעלתה שעורה."

3. גבורות ה', פנ"ב

"הפועלים תמצא אותם מיוחדים, שלא יצא דבר מכל דבר. כמו שתראה... כי האדם יוליד אדם והשור שור... והפעל הוא לפי ענין הפועל, ודבר זה נראה בכל הדברים הטבעיים. הפעולה דומה מתייחס אל הפעל. כי כאשר נמשך מן האש פעולה, נמשך היבש, לפי ענין האש שהוא יבש. וכן הליחות מן המים תמיד מתייחס הפעולה אל הפועל, ודבר זה מוסכם מן המעיינים... ולא מצאנו דבר אחד מתייחס אל שני פועלים... כי אם הוא מיוחד לפועל הגדול, אי אפשר לפועל פועל קטן דבר זה."

4. דרך החיים, הקדמה

"ויש לדעת כי הפעולה אשר נמצא מן הפועל מתדמה אל הפועל...הלא תראה כי האש יפעול חום, וזה הפעולה הבאה מן הפועל מתדמה אל הפועל שהוא האש, שהוא חם. וכן המים פועלים ליחות, כי הפעולה מתדמה אל הפועל."

5. גור אריה, במדבר, פל"א, אות יח

"דע, כי ההבדל שיש בין בעלי חיים ובין האדם, כי הבעלי חיים הם חומריים, והאדם שיש בו נפש נבדלת, אינו חומרי כמו הבעלי חיים, ודבר זה מבואר."

6. רמב"ן, בראשית ב

"כי האדם היה עושה בטבעו מה שראוי לעשות... כאשר יעשו השמיים וכל צבאם, פועלי אמת שפעולתם אמת, ולא ישנו את תפקידם, ואין להם במעשיהם אהבה או שנאה. ופרי האילן הזה היה מוליד הרצון והחפץ שיבחרו אוכליו בדבר או בהפכו, לטוב או לרע."

7. גבורות ה'

הנה דבר ידוע, אף כי ישראל והאומות הם שווים משתתפים בדבר הנגלה, ותראה שיש לכל בני אדם ראש ידיים ורגלים, ואין חלוק ביניהם. אבל שלא יהיה שום חלוק בין ישראל לאומות בדבר הפנימי, דבר זה אינו כלל. ואף חכמי האומות מודים בזה שיש לאומות מחולקות לכל אחת ואחת מזל בפני עצמו... ואנו אין תולים החלוק הזה במזל וגלגל, אבל אנו אומרים שיש לכל לכל אומה ואומה שר מיוחד. כמו שנזכר בכתוב (דניאל י', כ) שר פרס שר יון... הרי כי האומות דביקים בכוח מיוחד, וישראל דביקים בכוח קדוש, הוא השם יתברך, אשר הבדיל אותם מן העמים ולקחם אליו. ואין ספק כי יש לאומות הכנה פנימית שעל ידי אותה ההכנה מוכנים להתדבק בכח שלהם, ויש לישראל הכנה פנימית שעל ידי אותה ההכנה דביקים בו יתברך, ולכך אף אם כל בני אדם מתדמים בדברים המורגשים והחיצוניים, מובדלים הם בכח פנימי."

8. גבורות ה', פע"ב

"מה שנמצא בישראל דבוק שכינה ושפע הנבואה על שאר אומות, שאין להם דבר זה. כמו שיש למין האנושי מעלה יתירה, שיש להם השכל- על ידי הכנה שבהם- על שאר בעלי חיים, שאין להם השכל. ואם אתה אומר שהיה זה בלא הכנה מיוחדת באומה שיקבלו אלו המעלות, וקבלו את המעלות האלו האלהיים הנבואה והשכינה, אם כן גם כן יכול להיות שיקבל הבעל חי שכל האנושי בלא הכנה מיוחדת. אבל דבר זה בוודאי לא יתכן. וכמו כן לא יתכן שקבלו ישראל דברים אלו בלא הכנה מיוחדת בנפשם... כי בוודאי הבעל חי ממאן לקבל השכל מצד שאין הכנה לו לזה, ולא נמצא הכנה באומות לתורה, כי אם בישראל שיש להם הכנה".

9. גבורות ה', פס"ז

"ואם אתה שואל למה נבחרו ישראל בפרט להיות שכינתו עם ישראל. ודבר זה יש לך לדעת... כי אי אפשר לך לומר שכל האומות בשוה, שאם כן היו כלם בעלי חסרון. וזה כי התחתונים- במה שהם תחתונים- מצד הזה דבק בהם חסרון, ואינם בשלימות לגמרי. ולפיכך אם היו כל התחתונים וכל האומות בשוה, היו כולם בעלי חסרון מצד שהם תחתונים. אבל עכשיו שהנבחרים הם חלק ויחידות, לא הכל, מעתה אף על גב שהם תחתונים, מכל מקום דבק בהם ענין אלקי בחלק מהם, כי על חלק בהם לא יפול שום חסרון ותחתונים כמו שיפול על הכל... וזהו חלק השם יתברך, הוא יעקב זרעו, שדבק במ ענין אלוהי. ועתה במה שהנמצאים הם תחתונים, וראוי אל התחתונים מדריגה פחותה, עניין זה הוויית העכו"ם. ובמה שיש בעולם מדריגה עליונה ומעלה גדולה, כי השם יתברך נקרא 'אל עולם' (בראשית כ"א, ל"ג), ואם כן אלקותו על התחתונים גם כן, וזה בחלק ממנו בלבד, שנקרא שמו יתברך עליהם, וחלק זה הוא יעקב זרעו. משל זה אם לא היה נברא האדם בעל בשר ואברים פחותים, לא היה אפשר שיהיה נמצא האבר הנכבד- הראש והמוח. כי איך אפשר זה